

8 דקות עוצרות נשימה

לפני חמישה חודשים בוצע בבית החולים שניידר ניתוח נדיר ומורכב שכלל עשרות אנשי צוות והציל את חייו של מנחם בלוי, תוך כדי לידתו החודש קיבצנו בבית החולים את הצוות המנתח ואת המשפחה, כדי לשחזר את המבצע הדרמטי שהסתיים בהצלחה וריגש גם את ותיקי הרופאים

סיון אבוקסיס אבוקאי • צילומים: שלומי יוסף

שיתוף פעולה יוצא דופן בין האב והבן. ד"ר רועי הוד ופרופ' משה הוד

"נכנסתי לחדר הניתוח עם עיניים פקוחות - ממש התחשק לי לראות את זה - אולם גדול ומלא מכשירים. הבנתי שזה משהו מיוחד, וזה מרגיע שעושים את כל המאמץ כדי להציל את חיינו. ואז פשוט נרדמת..."

את ההכנה לניתוח ולמרבית הפלא, ישנתי טוב". בינתיים, בבית החולים נערכו עשרות אנשי צוות, ממגוון רחב של תחומים: החל מגניקולוגים וכירורגים, דרך מרדמים ועד רופאי אף אוזן גרון ילדים, רופאי טיפול נמרץ ילדים, וצוות אחיות חדר ניתוח. כולם התכוננו לניתוח הקיסרי הקריטי.

ד"ר כץ, המנהל את מחלקת ההרדמה ומערך חררי הניתוח בשניידר, מתאר את הניתוח וההכנה כמבצע צבאי מורכב: "כשמועד הניתוח התקרב, בוצעה ישיבה מולטי-דיסציפלינארית של כלל המומחים מהתחום. היה ברור שלכל איש צוות יש מיקום ברור, תפקיד מדויק, בדיוק כמו בצבא. כל אחד צריך לדעת את עבודתו על פי מומחיותו. גם תרגול 'על יבש' עשינו - כל אנשי הצוות בכל הרמות התייצבו יום לפני הניתוח לעשות הרמיה ולקבל הנחיות ברורות. אין מקום לטעויות."

"אני מתמחה בדרכי נשימה בילדים וראיתי אינספור מקרים מורכבים. אם משהו משתבש, התוצאה יכולה להיות הרסנית",

אחד לא ידע, פרט להורים שלנו. עד הלידה השתדלנו להמשיך בשגרה הרגילה, והשמחה הקלה עלינו. לא סיפרתי גם לילדים - לא רצייתי שהם יהיו במתח. רק יום קודם סיפרתי לכולם, רצייתי שכולם יתפללו עבורי והלכתי להתאשפז בבית החולים. יום לפני כן עשו לי

שזה ממצא נדיר ומסוכן, שדורש מעקב בבית החולים. כשיצאנו מהחדר, היינו ממש בהלם. היה בנו חשש ולא ידענו למי לפנות. בסופו של דבר, בהכוונתו של הרב פיהרר ומהיכרות של המערכת הרפואית, הגענו לפרופ' הוד."

אף אחד לא ידע

פרופ' הוד מבית החולים בילינסון, המלווה למעלה מ-30 שנה מטופלות ונשים בהיריון, שבו קיים סיכון מוגבר לפגיעה בכריאות האם או העובר, מספר כי בארץ התגלו רק שלושה מקרים כמו זה של מנחם.

"אנחנו בית חולים שמרכז הרבה הריונות בסיכון גבוה, מכיוון שקיימות בו מחלקות עם מקרים רפואיים מאוד מורכבים מתחומים שונים: השתלות לב, ריאות וכליה, מחלות לב קשות, מחלות כבד ועוד. מקרים מאוד קשים מגיעים, ואנו מטפלים בלידות עדינות, ולעיתים מתמודדים עם לידות פגים קיצוניים. בוכות שיתוף הפעולה עם רופאי שניידר, אנו מצילים חיים", הוא מספר. "לעיתים אנחנו גם מנתחים בחדר הניתוח של שניידר, כמו במקרה הזה. אנחנו עובדים יד ביד עם טובי המומחים על המקרים הכי קשים, שדורשים את המיומנות הכי גדולה - כל אחד בתחומו. כאן היה ברור לנו שנדרש צוות רב-מקצועי."

"תמיד האמנו שלידה היא פלא הבריאה", אומר האב יצחק. "אחרי שהרופאים הסבירו לנו מה הם יעשו למנחם, הבנתי גם את הכתוב בגמרא, שם נאמר 'נסתם הפתוח ונפתח הסתום'. עורק נסגר ועורק נפתח ברגע הלידה. והם דאגו שהעורק שלו ייפתח. נתנו לו את האוויר לנשום מיד עם היוולדו. זהו הסימן לחיים ולנשימה עצמאית. בזכות מעקב ההיריון של הרופאים, התעניינו לדעת איך מערכת הגוף עובדת. ההכמנו מאוד בעניינים רפואיים, לצד התפילות שלנו."

ואכן, השבוע שלפני הלידה המתוכננת היה מרגש במיוחד, תערובת של תפילות, שמחה ומתח. "היתה שבת שמחה", נזכרת מרים. "אף

מבצע צבאי מורכב", "פרק דרמטי באנטומיה של גריי", "מבצע רפואי מיוחד במינו". כך משחזרים פרופ' משה הוד, מנהל היחידה לרפואת האם והעובר בבית החולים בילינסון, ד"ר יורם שטרן, מנהל היחידה לדרכי נשימה עליונות במרכז שניידר, וד"ר יעקב כץ, מנהל מחלקת ההרדמה ומערך חררי הניתוח במרכז שניידר לרפואת ילדים, את הניתוח הנדיר והמורכב שביצעו בחודש נובמבר בשנה שעברה במנחם בלוי - יילוד שסבל מחסימה בדרכי הנשימה ונדרש לטיפול בוק מיד עם יילודו בניתוח קיסרי.

היום, כחמישה חודשים לאחר שהסתיים ההליך בהצלחה, התקבץ שוב בבית החולים הצוות הרפואי כדי לפגוש את מנחם ולשחזר יחד עם המשפחה את הרגעים הדרמטיים.

"המבצע" ארך בסך הכל שמונה דקות, אך כלל קרוב ל-40 רופאים ואנשי צוות, והתנהל כשפג גופו התחתון של התינוק הקטן עדיין בתוך רחם אמו וכשהוא מחובר לשליה. כך, כאשר השליה וחבל הטבור של האם אפשרו את המשך נשימתו של התינוק, ניתן לרופאים חלון הזרמנות צר כדי להחזיר אל קנה הנשימה של התינוק צינור הנשמה באמצעות אנדוסקופ. הפרוצדורה המורכבת הזו העניקה לרופאים את הזמן הכרחי לביצוע הניתוח, שאפשר לתינוק להתחיל ולנשום בעצמו. לאחר סיום הניתוח הועבר התינוק הקטן למחלקת הפגים במרכז שניידר לרפואת ילדים והאם הועברה למחלקת יולדות בבית החולים בילינסון.

אמו של מנחם, מרים, מספרת כיצד הכל התחיל: "הלכתי לסקירת מערכות מאוחרת בקופת החולים. זהו ההיריון השביעי שלי, והכל תמיד היה תקין, לא העליתי על דעתי שתהיה בעיה עם העובר. הלכנו בשמחה, מקווים לשמוע שהכל כשורה, אך הרופא, שהיה נראה לי מבוגר ובעל ניסיון עשיר, הבין מיד שמשוה לא בסדר. הוא הסתכל שוב ושוב, ובדק הרבה זמן את אותו אזור. הוא הראה לנו אזור שחור בצוואר, וציין

תיעוד הניתוח - כל שנייה היתה דרמטית. באדיבות מרכז רפואי רבין

פעולות החירום הצילה את חיי התינוק. מימין: פרופ' הוד, משפחת בלוי, פרופ' שטרן וד"ר כץ

מבהיר ד"ר שטרן. "חייבים להיות ממוקדים ואין מקום לאלתורים, הצוות גדול וערוך מראש. הכל חייב להיות מדויק".

שני דורות בחדר

ביום הניתוח, בגשם זלעפות, וכשההתרגשות בשיאה, הגיע סניטר להעביר את מרים מבית החולים בילינסון לבית החולים שניידר. "ראיתי מסכיבי עשרות אנשים לבושים במדים כחולים ארוכים של חדר ניתוח", משחזרת מרים. "אחת האחיות צחקה איתי ואמרה: 'את רואה? כל זה בשבילך, כולם הגיעו לכאן למענך'. אני כבר הייתי קצת מטושטשת, אבל ידעתי שעוד מעט החלק הקשה יהיה מאחוריי. נכנסתי לחדר הניתוח עם עיניים פקוחות - ממש התחשק לי לראות את זה - אולם גדול ומלא מכשירים. הבנתי שזה משהו מיוחד, וזה מרגיע שעושים את כל המאמץ כדי להציל את חיינו. ואז פשוט נרדמת..."

"גם לאחר 32 שנות ותק ניתוח כזה הוא מאוד מרגש", מספר פרופ' הוד, "מכיוון שזה לא משהו שגרת - פה צריך לעשות רק חצי לידה - להוציא את הראש ולשלוט בהיפלטות העובר, תוך שמירה בצורה עדינה על השליה וחבל הטבור, כשהוא מונשם כל הזמן. ברגע אחד של תנועה לא נכונה - אתה יכול לפגוע בעובר. זו הרגשה ייחודית - אתה מרגיש בידיים שלך את ככל החיים של העובר, שרק בו הוא תלוי".

עבור פרופ' הוד זה היה רגע מיוחד במינו, לא רק בשל ההליך הרפואי המורכב, אלא גם בשל העובדה שלראשונה בנו ד"ר רועי הוד, רופא בכיר במחלקת א.א.ג בבית החולים שניידר,

ד"ר כץ:
"כשמועד הניתוח התקרב, בוצעה ישיבה מולטי-דיסציפלינארית של כלל המומחים מהתחום. היה ברור שלכל איש צוות יש מיקום ברור, תפקיד מדויק, בדיוק כמו בצבא. כל אחד צריך לדעת את עבודתו על פי מומחיותו. גם תרגול 'על יבש' עשינו"

"אמרו לי שכן, והרגשות היו מעורבים - שמחה עצומה שהוא חי, ועצב גדול על כך שהוא עדיין בטיפול נמרץ. רציתי לשמוע תינוק בוכה".

מנחם הקטן היה מאושפז בפגייה בשניידר שלושה שבועות נוספים, שבמהלכם עבר פעולות רפואיות נוספות והרופאים חיכו לראות שמצבו מתייצב. ההורים המתינו לאישור מהצוות הרפואי לספירת שמונה ימים לברית המילה. "הברית התקיימה בנר ראשון של חנוכה", מספרת מרים. "יצא בתאריך יפה, מדויק בשביל מנחם הקטן. אנחנו מקפידים להרליק נרות חנוכה בזמן, ובאותו יום אחרנו, אבל זה בכלל לא משנה, העיקר לחזור הביתה עם התינוק".

מרים, שמנחם הקטן יושב על ברכיה לכל אורך הריאיון, מסבירה שאם הוא בוכה בלילה, היא נרגעת - היא יודעת שהכל בסדר, שהוא חי ונושם. "זה מחדד את חוויית האימהות למרות העייפות".

ד"ר שטרן המשיך ללוות את התינוק גם לאחר הלידה במחלקה לא.א.ג בבית החולים שניידר, והוא מגדיר את מצבו כיום כטוב: "פעולת החירום הצילה את חייו. משמח לראות את התינוק במעקב אחרי ארבעה חודשים, כשהוא מתפתח לחיים רגילים ותקינים לחלוטין. נמשיך ללוות אותו ככל שיירש".

אין ספק שהתיאום בין הרופאים סייע להצלחתו של הניתוח. מורכבותו ונדירותו עוררו הדים גם בעולם, לא מעט בשל הסכמתה של האם להפיץ את צילום הסרט שתיעד את הדרכה בחדר הניתוח. "הסרטון עלה לפייסבוק והיו אלפי תגובות גם בארץ וגם בעולם", אומר פרופ' הוד. "זה יכול היה להיות פרק ב'אנטומיה של גריי', אפילו שניים, כולל הדרכה והעניין האנושי. אנשים אהבו לראות את זה - גם הקהילה הרפואית וגם הציבור הרחב. החדווה וההתרגשות שבהצלחת חיים משותפת לכל העמים בכל השפות".

"ברגע אחד של תנועה לא נכונה - אתה יכול לפגוע בעובר. זו הרגשה ייחודית - אתה מרגיש בידיים שלך את ככל החיים של העובר, שרק בו הוא תלוי"

נכה לצדו במהלך הניתוח. "זה כבוד להיות חלק מהצוות הזה ללא קשר לשיוך המשפחתי המכובד", אומר ד"ר הוד הבן. "ההתנהלות בחדר הניתוח זו שפה מקצועית שקשרי המשפחה לא באים בה לידי ביטוי - כל אחד יודע את מקומו ומכיר את הסדר. כשאתה נמצא בין טובי המומחים, יש בכך רצון להוכיח שאתה ברמה מספיק טובה כדי להיות חלק ממקרה כזה ולהיות במקרים מאוד מסובכים הקשורים בתחום ההתמחות שלך. אין ספק שמבחינה אישית, הנוכחות של אבי והטיפול בחולה בשיתוף פעולה מעצימים ומעשירים את החוויה, וגם את השיחות בארוחת שישי", הוא אומר ומוסיף בצחוק, "אבל אמא שלי מדברת על זה כל הזמן".

נס חנוכה

"כשפקחתי את עיניי, שאלתי שלוש פעמים: 'הוא חי? הוא חי? הוא חי?'", מספרת מרים.

בידיים שלהם: מי השתתף בניתוח?

1. אחיות א.א.ג ועובר 2. אחות אחראית חדר לידה 3. מיילדות 4. כוח עזר 5. ד"ר ערן (הדר)מילדות וגינקולוגיה 6. ד"ר רועי הוד 7. ד"ר יעקב כץ 8. אחות חדר ניתוח 9. ד"ר יורם שטרן 10. פרופ' משה הוד 11. אחיות מחלקה 12. אחות אחראית